

Список літератури:

1. Аалдерс Р. ИТ аутсорсинг : практическое руководство / Р. Аалдерс; пер. с англ. - М. : Альпина Бизнес Букс, 2003. - 300 с.
2. Москвин В.А. Управление качеством в бизнесе: рекомендации для руководителей предприятий, банков, риск-менеджеров / В.А. Москвин. - М.: Финансы и статистика, 2006. - 384 с.
3. Основы экономики телекоммуникаций (связи): учебник для вузов / М.А. Горелик, Е.А. Голубицкая, Т.А. Кузовкова и др.; Под ред. М.А. Горелик и Е.А. Голубицкой.- М.: Радио и связь, 1997. – 224 с.
4. Пешкова Т. Аутсорсинг / Т. Пешкова, Н. Коник, С. Рытик. - Москва, 2006. – 160 с.
5. Филина Ф.Н. Аутсорсинг бизнес-процессов: проблемы и решения / Ф.Н. Филина. – Москва, 2008. – 208 с.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

*Диха М. В., к.е.н., доц., доцент кафедри економіки підприємства і підприємництва, Литвиненко Т.С., студент,
ХНУ, м. Хмельницький, Україна*

Важливим фактором, що характеризує рівень успішності діяльності підприємства на ринку, а також його фінансову стабільність, є показник якості продукції. В умовах розвитку міжнародної торгівлі успіх діяльності окремих підприємств і галузей економіки на зовнішньому та внутрішньому ринках повністю залежить від того, наскільки їх продукція або послуги відповідають стандартам якості.

Якість продукції – це сукупність її властивостей, що характеризують міру здатності даної продукції задовольняти потреби споживачів відповідно до її цільового призначення. Поняття якості включає цілий комплекс характеристик продукції: техніко-економічні характеристики, естетичний вигляд товару, дизайн, надійність, ефективність вжитку й експлуатації, ремонтпридатність, міра екологічності й т. п.. Якість як економічна категорія – це суспільна оцінка, що характеризує ступінь задоволення потреб у конкретних умовах споживання тієї сукупності властивостей, що явно виражені або потенційно закладені в товар. Якість товару забезпечується на всіх етапах його створення: вивчення вимог споживача, проектування, виробництва, експлуатації.

Управління якістю продукції повинно здійснюватися системно, тобто на підприємстві повинна функціонувати система управління якістю продукції, що являє собою організаційну структуру, яка чітко розподіляє відповідальність, процедуру, процеси та ресурси, котрі необхідні для управління якістю.

Підвищення якості – одна із форм конкурентної боротьби, завоювання і втримання позицій на ринку. Високий рівень якості продукції сприяє підвищенню попиту на продукцію і збільшенню суми прибутку не лише за рахунок обсягу продажів, а й за рахунок вищих цін.

Зростаюче значення проблеми якості продукції є наслідком розвитку науки і техніки, умов виробництва продукції. Основні причини цього процесу – це ускладнення виробничих процесів, впровадження нових технологічних методів, природне підвищення вимог населення до якості товарів, що купуються, зумовлене постійним зростанням матеріальних і естетичних потреб. Все це примушує виробників підвищувати якість продукції і не відставати від вимог споживачів. Завдання ускладнюється тим, що вирішувати згадані проблеми необхідно у єдиному комплексі. Чим досконаліше організована координація і взаємозв'язок між окремими ланками проблем, тим вища технічна, економічна і соціальна ефективність її вирішення.

Соціально-економічне значення підвищення управління якістю продукції полягає передусім в тому, що: високоякісна й конкурентоспроможна продукція завжди повніше та краще задовольняє суспільно-соціальні потреби в ній; конкурентоспроможна продукція, обумовлена високою якістю, забезпечує постійну фінансову стійкість, а також одержання нею максимально можливого прибутку.

Підприємства розвинутих країн все ширше застосовують ефективний економічний інструмент – систему якості, яка відповідає визнаним міжнародним вимогам, що містяться у міжнародних та європейських стандартах з якості та сертифікації. Ефективність цього інструмента зростає у зв'язку з прийняттям у багатьох країнах законодавства, яке встановлює жорсткі вимоги щодо безпечності продукції для здоров'я та життя людини, захисту прав та інтересів споживачів, охорони навколишнього природного середовища, тощо.

У Європі наявність сертифіката якості є нормою, а його відсутність може спричинити бар'єри в торгівлі. Крім того, у багатьох країнах відсутність сертифіката якості робить неможливим отримання державного замовлення.

Кількість українських підприємств, сертифікованих згідно міжнародних стандартів, зростає. Українські виробники активно впроваджують стандарти ISO 22000 (НАССР). Із 20 вересня 2015 року набуває чинності Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [1]. Він передбачає впровадження системи НАССР на всіх підприємствах харчової галузі.

Як правило, гармонізовані європейські стандарти складаються з двох частин: обов'язкової та добровільної, і можуть застосовуватися як у повному обсязі, так і частково. Більш того, застосування гармонізованих стандартів не є обов'язковим. Виробники мають право вибирати будь-які інші технічні рішення при виробництві, головне – щоб було дотримано обов'язкові вимоги Євросоюзу. Відповідно, сприймати запровадження стандартів ЄС можна не як обтяжливі умови співробітництва, а як засіб спрощення одержання дозволів для роботи на ринку.

Більшою мірою вимоги ЄС стосуються контролю безпеки для споживача і навколишнього середовища, практично не впливаючи на інші аспекти виробництва. Саме тому лівова частка стандартів стосується роботи підприємств агропромислового комплексу та харчової промисловості. Наприклад, зміняться умови утримання й поводження з тваринами, підвищиться якість рослинної та тваринної продукції. Також тваринникам необхідно буде надавати ветеринарним службам так званий план біозахисту, що містить величезний масив інформації: від джерел кормів до журналу відвідувачів підприємства та рівня кваліфікації його співробітників. Очевидно, що нині тільки агрохолдинги готові надавати країні-імпортеру таку докладну інформацію про утримання худоби. Крім того, в Україні дотепер немає законодавчої бази про ідентифікацію тварин і якість кормів, через що, зокрема, виробники м'яса птиці вже одержали ліцензії на експорт у ЄС, а виробники інших видів м'яса – ще ні.

Умовно відкритим для вітчизняних виробників залишається й молочний ринок Європи. Понад 60% молока в Україні виробляється домогосподарствами, які з об'єктивних причин не в змозі забезпечити відповідність своєї продукції санітарним вимогам ЄС і створити для худоби європейські умови утримання. Рішенням для дрібних молочників могло б стати створення кооперативів чи малих сімейних ферм, однак такий захід потребує й законодавчого регулювання, й інвестицій.

Трохи простіша ситуація в машинобудуванні – нормативи ЄС передбачають використання так званих стандартів покупця. Замовник встановлює для експортера критерії якості товару, а той, у свою чергу, поставляє продукцію, яка відповідає вимогам конкретного покупця. З одного боку, це ускладнює роботу, змушуючи виробника щоразу підлаштовуватися під нові вимоги, з іншого – ця ринкова практика гармонізує відносини між покупцем і продавцем і розрахована на більш тривале співробітництво.

Підвищення якості продукції та відповідність виробництв нормам Європейського Союзу справді можуть відкрити перед вітчизняними виробниками нові ринки збуту. Впровадження стандартів ЄС і приведення українського законодавства у відповідність із європейськими стандартами безумовно сприяють розширенню торговельних відносин українських компаній з іншими країнами.

Однак входження в зону вільної торгівлі з ЄС – це не лише інструмент збільшення експорту, це ще й інструмент залучення технологій в економіку. Багато українських компаній давно працюють із країнами ЄС (34% усього українського експорту). Однак поставляють вони в країни ЄС в основному сировину (75% усього експорту в ЄС): чорні метали, руди, зернові культури та продукти рослинного й тваринного походження. Євросоюз же імпортує в Україну до 70% високотехнологічних товарів [2]. Модернізація виробництв і посилення конкуренції можуть стимулювати зростання виробництва та експорту готової продукції.

До продукції на споживчому ринку ЄС висуваються вимоги безпечності, визначається відповідальність всього ланцюжка поставки від виробника до споживача при збереженні чесної конкуренції. Чесна конкуренція передбачає те, що всі

виробники продукції, що підпадають під процедури сертифікації, зобов'язані довести відповідність своєї продукції вимогам на рівних умовах.

В обороті продукції на ринку ЄС особливу відповідальність несе імпортер. Продукція, поставлена з третіх країн так само зобов'язана пройти всі процедури на відповідність європейським стандартам і директивам, які мають відношення до конкретної продукції. Імпортер повинен бути впевнений, що продукція відповідає вимогам ЄС, документально вимагати від виробників всю необхідну інформацію.

У випадках, коли продукція виготовляється на замовлення, до неї застосовується більш гнучкий підхід в оцінюванні відповідності продукції. Контролюючі органи країн Європейського Союзу, що допускають продукцію на внутрішній ринок ЄС, вже на стадії митного контролю перевіряють відповідність документації законодавству по сертифікації продукції.

Отже, стратегічним напрямком успішного функціонування підприємств в сучасних економічних умовах є створення ефективних шляхів підвищення якості продукції та процесу їх формування на підприємстві, які дозволяють підвищити необхідний рівень споживчих характеристик продукції.

Сучасні умови господарювання вимагають від кожного підприємства запровадження і дотримання належного (дієвого) комплексного механізму управління якістю продукції. Завдяки поліпшенню якості та раціональному використанню інших нецінових факторів підприємство зможе одержати не тимчасові переваги над конкурентами, як при зниженні ціни, а довготривалі, оскільки удосконалення товару й внесення необхідних змін в технологію його виробництва є не простим і може бути тривалим процесом в останніх.

Для підвищення ефективності функціонування національної економіки і завоювання нашою країною стійких позицій на міжнародному ринку необхідно, щоб вітчизняні суб'єкти господарювання вийшли на рівень, який відповідає міжнародним стандартам. Світовий досвід показує, що досягти цієї мети можна лише шляхом оновлення філософії бізнесу, розкриття інтелектуального та творчого потенціалу суспільства, розвитку руху за якість і досконалість, залучення широких кіл науково-технічної громадськості до процесів постійних вдосконалень і модернізації, широкого впровадження в усі ланки виробництва кращих світових і вітчизняних досягнень у галузі управління якістю.

Список літератури:

1. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» № 1602-18 від 22.07. 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1602-18>.

2. Статистична інформація // Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Український союз промисловців і підприємців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uspp.ua>.